

Jak zorganizować dzieciom warunki do nauki w domu?

ORGANIZACJA I HIGIENA MIEJSCA PRACY

Każdemu dziecku należy zapewnić w domu stałe miejsce do pracy, kącik, w którym mogłoby ono przechowywać swoje książki, zeszyty i przybory szkolne. Stół i krzesło powinny być dostosowane do wymiarów ciała ucznia. W "kąciku pracy" ucznia musi panować ład i porządek, czystość i estetyka. Jedno z podstawowych wskazań higieny dotyczy oświetlenia pokoju, w którym uczeń pracuje. Pokój ten powinien być jasny, światło zaś powinno padać z lewej strony pracującego u dzieci praworęcznych, a u leworęcznych odwrotnie. Należy przy tym pamiętać, że nie tylko słabe, ale jednocześnie jaskrawe światło jest szkodliwe, wywołuje zmęczenie wzroku, a przez to zmęczenie umysłowe.

Dla zdrowia dziecka i wydajności jego pracy bardzo ważne jest oddychanie świeżym powietrzem. Należy wobec tego przyzwyczajać dzieci, aby przed rozpoczęciem pracy przewietrzały pokój (nie wietrzyć podczas pracy – dźwięki dochodzące z zewnątrz mogą rozpraszać dziecko).

Samodzielna praca ucznia wymaga wysiłku umysłowego oraz napięcia woli i skupienia uwagi, w związku z czym nawet najlepiej zorganizowany "kącik pracy" i przestrzeganie zasad higieny nie przyczynią się same do podniesienia wydajności pracy ucznia, jeśli otoczenie domowe nie zapewni mu ciszy niezbędnej do nauki. Gwar w otoczeniu dziecka odrabiającego lekcje rozprasza uwagę, a niekiedy wręcz uniemożliwia mu skupienie uwagi i przygotowanie zadanej pracy. Dziecko w młodszym wieku szkolnym ma słabo wyrobioną koncentrację uwagi i jeżeli ją zakłócimy trudno mu się będzie na nowo wdrożyć do pracy.

Ważne jest też ułożenie książki w stosunku do oczu. Książka nie powinna leżeć płasko na stole, aby przy czytaniu nie pochylać głowy.

PLAN DNIA UCZNIĄ

Duży wpływ na wyniki nauki domowej wywiera dzienny rozkład zajęć domowych ucznia. Jak wykazują badania, jedną z przyczyn niechęci do nauki oraz nieefektywnej nauki jest rozluźnienie dyscypliny i nieracjonalne wykorzystanie czasu. Z wielu przeróżnych zajęć uczniowie nie potrafią wybrać tego, co potrzebne, a odrzucić czynności drugorzędnych, nie mają oni odpowiednich nawyków pracy, które umożliwiłyby im pogodzenie obowiązków szkolnych i rodzinnych z wypoczynkiem i rozrywką. Z tego powodu szkolne i domowe obowiązki ucznia wymagają starannego uporządkowania.

Pora nauki powinna być stała, co zazwyczaj ułatwia adaptację do pracy i zapobiega szkodliwemu pośpiechowi. Najodpowiedniejszą porą do nauki zdalnej są godziny dopołudniowe, przy czym najlepiej, aby dziecko rozpoczynało naukę o stałej porze, około godziny 8.00 - 9.00.

PRZEBIEG NAUKI DOMOWEJ

Przed przystąpieniem do nauki uczeń powinien wykonać pewne czynności wstępne: przewietrzyć pokój, pobrać i przejrzeć zlecone przez nauczycieli zadania i terminy ich wykonania, ustalić kolejność ich wykonania, przygotować i we właściwym porządku rozmieścić na stole potrzebne książki, zeszyty i przybory do pisania, rozplanować pracę w czasie i dopiero wówczas rozpocząć pracę nad wykonaniem tych zadań.

Uczeń, przystępując do nauki, powinien zabierać się do najtrudniejszych i najważniejszych zadań. Zadania trudniejsze powinien przeplatać łatwiejszymi, pisemnymi. Zadane ćwiczenia należy wykonać w tym samym dniu, w którym uczeń czytał przygotowane przez nauczycieli materiały.

Rodzic w miarę możliwości powinien czuwać nad prawidłowym przebiegiem pracy swego dziecka. Jeżeli dziecko nie potrafi zrozumieć danych treści, należy tak pokierować jego myśleniem, aby naprowadzić na prawidłową drogę, udzielić wskazówek. Nie należy podawać gotowych rozwiązań.

W trakcie nauki domowej potrzebny jest odpoczynek, wskazane są krótkie przerwy, ale muszą być stosowane w odpowiednim momencie. Niech dziecko zakończy rozpoczętą pracę lub dojdzie do jakiegoś punktu i wtedy może zrobić sobie przerwę. Narastające zmęczenie zmniejsza koncentrację dziecka. Przerwy pozwalają na uporządkowanie przeczytanych informacji i powiązanie ich w logiczną całość. Przerwy w trakcie nauki nie mogą jednak być zbyt długie (10-15min.), aby dziecko nie zapomniało przez ten czas, czego się nauczyło. Z drugiej zaś strony nie należy zbyt długo uczyć się bez przerwy, gdyż zmęczenie powoduje gorsze i mniej trwałe przyswajanie wiadomości.

Wieczorem, a zwłaszcza późną nocą uczeń pracuje ze wzmożonym wysiłkiem. Czas potrzebny na przyswojenie koniecznego materiału wydłuża się wskutek wadliwej pracy komórek mózgowych uczącego się.

POMOC W NAUCE

Pomoc rodziców powinna zasadniczo polegać na dopilnowaniu, aby dziecko uczyło się o ustalonej porze dnia oraz aby wiedziało, czego ma się uczyć. W przypadku młodszych lub mniej samodzielnych dzieci konieczne może być ściągnięcie materiałów ze strony szkoły. Jeśli jest to możliwe, dobrze jest wspólnie z dzieckiem ustalić plan wykonania zadań, a następnie kontrolować, czy dziecko ten plan realizuje, w tym czy pamięta o robieniu sobie przerw. Jeśli jednak uczeń nie rozumie czegoś lub mimo czynionych prób nie może sobie poradzić z jakimś zagadnieniem, trzeba mu pomóc. Nie należy jednak spieszyć się od razu z gotowym wyjaśnieniem, lecz raczej pokierować za pomocą pytań i poleceń jego rozumowaniem, czasem wskazać odpowiednią lekturę albo naprowadzić na właściwą drogę, tak aby uczeń sam znalazł rozwiązanie. Obowiązuje tu ogólna zasada wychowywania tak, aby dziecko nie szło na łatwiznę, lecz aby było wdrażane do podejmowania wysiłku oraz aby budziło i rozwijało w sobie inicjatywę, pomysłowość i samodzielność. Zasadę zaś dość często spotykanego wyręczania dziecka w jego pracy przez rodziców należy zastąpić zwyczajem odsyłania go do źródeł wiadomości. Jeśli dziecko zasadniczo nie ma problemów z nauką i jest

samodzielne wystarczy kontrola wykonanej pracy (dobrze żeby samo poprosiło o sprawdzenie – to jego „interes”).

Nie należy szczędzić dziecku pochwał za dobrze wykonaną pracę. Wystrzegać się trzeba natomiast rygorystycznych nakazów i gróźb. Zbytni rygor i despotyczne dyrygowanie dzieckiem hamuje rozwój jego samodzielności, utrudniając mu tym samym naukę. Jednocześnie należy pogodzić się z tym, że dziecko nie pojmuje nauki jako najciekawszego i najprzyjemniejszego spędzania czasu. Rodzic powinien mu wytłumaczyć, że chociaż nauka nie jest tak przyjemna jak gry komputerowe, jest jego obowiązkiem, a dodatkowo jest konieczna dla jego dalszego rozwoju.

Komfortowe warunki domowe nie zapewnią dziecku sukcesu w nauce, jeżeli rodzice są obojętni lub mają lekceważący stosunek do szkoły, nauczycieli czy nauki dziecka. Dzieciom w młodszym wieku szkolnym pomoc rodziców w odrabianiu prac domowych daje poczucie bezpieczeństwa, radości, zadowolenia, kształtuje się ogromna więź uczuciowa. Dziecko wyrastające w atmosferze miłości, poszanowania dla nauki i wysiłku w nauce utwierdzi się w przekonaniu, że nauka jest ważna i potrzebna. Rodzic poprzez zainteresowanie nauką dziecka, kontrole, rozmowy, objaśnianie problemów, wyrabia stosunek systematyczności, pilność i sumienność. Pozytywne nastawienie, mówienie o nauce spokojnie i z entuzjazmem wpływa na efektywność wyników w nauce.

mgr Agata Sączek

Opracowano na podstawie: „Nauka domowa ucznia - referat dla rodziców” K. Sałańskiej
(<https://www.edukacja.edux.pl/p-31540-nauka-domowa-ucznia-referat-dla-rodzicow.php>)